

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 6 mars 1923 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kostnader i samband med världspostkongressens hållande i Stockholm år 1924 jämte en i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

I en till riksdagen den 26 januari 1923 avlåten proposition (nr 28), vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till bestridande av kostnader i samband med åttonde världspostkongressen i Stockholm år 1924 må av postmedel användas ett belopp av högst 475,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I anledning av förevarande proposition har i en inom första kammaren av herr *G. H. von Koch* väckt motion (nr 157) hemställts, att vid fastställandet av det bidrag av postmedel, som får användas för anordnandet av åttonde världspostkongressen år 1924, vissa i motionen framhållna sparsamhetssynpunkter måtte vinna nödigt beaktande.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

I skrivelse den 12 december 1922 har generalpoststyrelsen gjort framställning i fråga om kostnader för hållande år 1924 av en världspostkongress i Stockholm. Till stöd härför yttrar styrelsen följande:

»Vid den år 1920 i Madrid hållna världspostkongressen bestämdes, att nästa världspostkongress skulle äga rum år 1924. Efter av statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet därtill erhållet bemyndigande framförde generaldirektören Juhlin inbjudan till kongressen att samlas i Stockholm, en inbjudan, som av kongressen enhälligt antogs.

Den världspostkongress, som sålunda skall samlas i Stockholm år 1924, är den åttonde i ordningen. Vad som åt denna kongress kommer att förläna en särskild prägel av högtidlighet är, att världspostföreningen då kommer att fira 50-årsminnet av sin grundläggning. Världspostföreningen bildades nämligen år 1874. Detta år sammanträdde i Bern representanter för ett tjugotal länder — bland dem Sverige — och avslutade ett fördrag angående bildandet av en allmän postförening. Detta fördrag, vilket sedermera benämndes och fortfarande kallas världspostkonventionen och som är världspostföreningens grundläggande urkund, innehåller dels de allmänna grunderna för föreningens verksamhet, dels särskilda bestämmelser för utväxlingen av brev försändelser. På grundval av världspostkonventionen hava vid de sedermera hållna kongresserna särskilda avtal avslutats angående utväxlingen av övriga postförsändelser. Utom världspostkonventionen finnas för närvarande sex olika avtal, vilka liksom världspostkonventionen vid kongresserna äro föremål för de ändringar och tillägg, som på grund av posttjänstens fordringar befinnas nödvändiga.

Enligt världspostkonventionen skall kongress av befullmäktigade ombud för de kontraherande länderna äga rum senast fem år efter den dag, då de vid nästföregående kongress avslutade avtalen trätt i kraft. De i Madrid avslutade och nu gällande postavtalen hava i sin helhet trätt i tillämpning från och med ingången av år 1922, om också vissa däri intagna bestämmelser — särskilt i fråga om postavgifterna — kunnat av de kontraherande länderna tillämpas tidigare.

Åtskilliga av de vid Madridkongressen fattade beslut och framför allt sådana, som avsågo ekonomiska frågor, fingo en mera tillfällig karaktär, betingade som de voro av det dåvarande allmänna ekonomiska läget, vilket kongressen hoppades skola inom få år vara avsevärt förbättrat, möjliggörande ett mera definitivt ordnande av de ekonomiska förbindelserna mellan postverken. Då kongressen bestämde, att nästa kongress skulle hållas så snart som år 1924, grundade sig beslutet sålunda huvudsakligen på en förhoppning, att det ekonomiska läget i världen vid denna tid skulle hava återvunnit jämvikten och de internationella förbindelserna därigenom skulle hava vunnit större stadga. Till detta beslut bidrog givetvis också, att 50-årsminnet av världspostföreningens grundläggning ansågs böra högtidlighållas med en kongress.

För närvarande äro till världspostföreningen anslutna ett 70-tal länder, i vilket antal dock äro inbegripna vissa kolonier och besittningar, vilka hava gentemot huvudländerna självständiga postförvaltningar. Utav länder av någon betydelse stå för närvarande endast Ryssland och vissa av de nya statsbildningar, som under och efter världskriget uppstått ur det forna Ryssland, utanför världspostföreningen. Ej mindre på grund av sin utomordentligt stora betydelse för samfärdseln mellan folken än även på grund av sin mönstergilla organisation åtnjuta världspostföreningen ett mycket stort internationellt anseende. Det har därför alltifrån föreningens bildande ansetts vara eftersträfvärdt att få utöva värdskap gentemot världspostföreningen. Även till Madridkongressen hade ett stort antal länder ådagalagt sin önskan att få hysa nästa världspostkongress. Då föreningen enhälligt beslöt, att nästa kongress skulle äga rum i Stockholm, måste detta anses vittna om en livlig uppskattning av Sveriges insatser såväl på det internationella området i allmänhet som på det postala området. Det torde under sådana förhållanden vara en angelägenhet av för Sverige mycket stor betydelse, att de förhoppningar, som från världspostföreningens sida knytas vid Stockholmskongressen, också bliva i möjligaste mån infriade.

De kongresser, som ägt rum från världspostföreningens bildande i Bern år 1874, hava hållits i Paris 1878, Lissabon 1885, Wien 1891, Washington 1897, Rom 1906 och Madrid 1920. Vid de hittills hållna kongresserna hava de länder, inom vilka kongresserna samlats, gentemot deltagarna utövat ett omfattande värdskap, vilket tagit sig uttryck såväl i en del officiella banketter och andra festligheter som genom anordnande av utflykter, varigenom kongressdeltagarna beretts tillfälle att taga personlig kännedom om landets natur, dess kulturella och sociala institutioner, dess kommunikationer o. s. v. Enligt vad styrelsen inhämtat, hava dessa länder iklätt sig betydande kostnader för ändamålet. Vid Madridkongressen voro sålunda mycket stora kostnader nedlagda på den dekorativa utstyrelsen av de lokaler, där kongressen höll sina sammanträden, förfriskningar stodo alltid utan avgift till kongressdeltagarnas förfogande i lokaler i omedelbar anslutning till kongresslokalerna, ett stort antal utflykter voro för kongressdeltagarnas räkning på statens bekostnad anordnade till skilda orter i Spanien, bland annat en längre utflykt på en vecka till södra Spanien. Under kongressens lopp voro deltagarna därjämte vid skilda tillfällen inbjudna till festligheter av olika slag såväl av staden Madrid som av övriga städer, som under utflykterna besöktes, varjämte sammanslutningar inom handel, industri och turistväsende vid skilda tillfällen utövade värdskap gentemot kongressdeltagarna. Vid tidigare hållna världspostkongresser lära anordningarna hava varit i stort sett likartade.

I fråga om anordningar med anledning av Stockholmskongressen kunna dessa givetvis icke bliva så omfattande och dyrbara som exempelvis vid kongresserna i Washington, Rom och Madrid. Enligt generalpoststyrelsens mening är det icke heller nödvändigt eller ens önskvärt, att Sverige i fråga om yttre lysande anordningar söker tävla med de länder, där föregående kongresser hållits och där de ekonomiska förutsättningarna äro helt andra än i Sverige. Styrelsen anser det emellertid vara ett nationellt intresse av största vikt, *både att de yttre anordningarna för kongressen bliva ändamålsenliga, så att allt vad på Sverige som anordnande land ankommer bidrager att giva kongressens arbete det bästa förlopp, och att sådana anstalter träffas, att kongressdeltagarna få tillfälle att taga så god kännedom som möjligt om det land, de gästa, så att de få starka och bestående intryck av dess natur och framför allt av dess kulturella och industriella institutioner — — —.*»

Departementschefen anför följande:

»Den uppmärksamhet, som vederfares Sverige därigenom, att nästkommande världspostkongress skall hållas i Stockholm, nödvändiggör vidtagandet av sådana anordningar, att Sveriges värdskap på kongressen kan utövas på ett för landet värdigt sätt. De anordningar, som generalpoststyrelsen i förevarande avseende tänkt sig och som synas hava inskränkts till vad som med hänsyn till internationell praxis på området och till Sveriges ekonomiska förutsättningar kan anses skäligt, skulle visserligen komma att medföra rätt avsevärda kostnader. Emellertid är att märka, att berörda kostnader, av styrelsen beräknade att icke överstiga 500,000 kronor, till en högst väsentlig del skulle komma att täckas genom de ökade inkomster, som i anledning av världspostkongressen komma

att inflyta till postverket. På sätt generalpoststyrelsen framhållit, läser kongressens hållande i Stockholm jämväl bliva till gagn för vårt land därigenom, att bättre kännedom i utlandet sprides om Sverige och svenska förhållanden.

Med hänsyn till sålunda anförda omständigheter anser jag mig böra i huvudsak förorda generalpoststyrelsens förslag. Enligt vad jag erfarit, äro emellertid styrelsens beräkningar gjorda med så stor säkerhetsmarginal, att någon nedsättning av beloppet eller till förslagsvis 475,000 kronor utan risk bör kunna ske.»

*Utskottets
yttrande.*

Otvivelaktigt måste det föranleda tvekan att under nuvarande tidsförhållanden fatta beslut om en statsutgift av sådan beskaffenhet och storlek som den nu ifrågavarande.

Det bör emellertid uppmärksammas, att de alltsedan världspostföreningens bildande i Bern år 1874 med skilda mellanrum och i olika delar av världen hållna sex världspostkongresserna alltid ansetts utgöra viktiga internationella tilldragelser av ingripande praktisk betydelse för samfärdseln mellan jordens länder och folk. Vad särskilt angår den kongress, som nu är avsedd att äga rum i Stockholm sommaren 1924, synes denna bliva bestämmande för hela det internationella postväsendets gestaltning under närmaste tiden, i det vid densamma komma att föreligga till behandling frågorna om de internationella postavtalens fortsatta utformning ävensom fattas avgöranden rörande ett stort antal andra postala ärenden av större eller mindre vikt. Av propositionen inhämtas, att officiell inbjudan från Sveriges sida utgått och redan antagits enligt beslut vid senaste kongress i Madrid år 1920. Under nu angivna omständigheter läser statsmakterna icke böra eller kunna undandraga sig att bestrida de kostnader, som kunna på staten ankomma för att nu ifrågavarande kongress skall försiggå på ett härdvunnet och värdigt sätt.

Vad angår utgifterna till kongressen, till vilken kommer att samlas ett stort antal representativa ombud från olika delar av världen, utgöras dessa i första hand av vissa kostnader, direkt sammanhängande med kongressens arbete. Härtill knyta sig kostnaderna för vissa enligt övlig sed förekommande högtidligheter ävensom andra med värdskapet förenade anordningar till gästernas förströelse och trevnad under den till omkring sex veckor beräknade kongresstiden. Man har därvid för avsikt att enligt förebild från tidigare kongresser föranstalta om vissa utflykter och besök vid kulturinstitutioner och industriella anläggningar på olika platser; betydelsen härav såsom ett verksamt medel att i främmande länder sprida kännedom om vårt lands samhällsliv och kulturliv bör icke förbises.

Givetvis har den närmare utformningen av programmet för kongressen icke ännu kunnat äga rum. I vad nämnda program avser de anordningar, som ankomma på svenska staten, lär de samma i sinom tid bliva underställt Kungl. Maj:ts prövning. Det torde ligga i sakens natur och kunna förväntas, att man, med hänsyn till de nuvarande tidsförhållandena och vårt lands ekonomiska resurser, vid planläggandet av sättet för utövandet av värdskapet iakttaga alla de begränsningar, som låta sig förena med internationell takt och naturlig känsla för vad som rimligen kan krävas av vårt land vid ett tillfälle sådant som det ifrågavarande. Under nu angivna omständigheter har utskottet ansett frågan om själva kostnadsbeloppet — vilket, på sätt i propositionen antytts och enligt vad av utskottet införskaffade upplysningar ytterligare givit vid handen, så gott som helt kan påräknas bliva täckt genom vissa i samband med kongressen uppkommande extra inkomster och som i varje fall icke påkallar uppförande å riksstaten av särskilt anslag — icke vara av avgörande betydelse vid den nu förevarande behandlingen av ärendet. Även med dylika utgångspunkter har utskottet emellertid funnit sig böra föreslå, att det begärda bemyndigandet begränsas att avse ett högsta belopp av 350,000 kronor. Enligt vad en inom utskottet företagen granskning av de uppgjorda preliminära kostnadsberäkningarna givit vid handen, torde nämligen kraven på tillfredsställande kongressanordningar kunna tillgodoses, utan att statens utgifter härför behöva överstiga sistnämnda summa.

Under återopande av vad utskottet sålunda anfört, hemställer utskottet,

a) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag, må medgiva, att till bestridande av kostnader i samband med åttonde världspostkongressen i Stockholm år 1924 må av postmedel användas ett belopp av högst 350,000 kronor;

b) att herr von Kochs i ämnet väckta motion må anses besvarad med vad utskottet sålunda anfört och hemställt.

Stockholm den 6 mars 1923.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

